

IPARD
ABKırsalınYanında

TEKNİK PROJE HAZIRLAMA REHBERİ

IPARD-II
10. ÇAĞRI DÖNEMİ

**Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
Katılım Öncesi Yardım Aracı
Kırsal Kalkınma Programı (IPARD II)**

Teknik Proje Hazırlama Rehberi

TEDBİR 101

**10. ÇAĞRI
2021 - V9.0**

1. GİRİŞ

1.1. REHBERİN AMACI

Bu Rehberin amacı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na yapılacak başvurularda sunulacak Teknik Proje hazırlanırken dikkat edilmesi gereken hususları belirterek, Teknik Projenin doğru ve eksiksiz olarak hazırlanmasını sağlamaktır.

1.2. TEKNİK PROJE NEDİR?

Teknik Proje, yapılması planlanan yatırımın uygulanabilirliğinin, tasarlanan sistemin çalışıp çalışmayacağıının, alınacak makine ekipmanın tesisin ölçeği ile uyumlu olup olmadığıının, kapasitelerinin birbiriyle uyumunun ve ayrıca projenin Topluluk ve Yerel Mevzuata uygunluğunun doğru ve ikna edici bir biçimde anlatıldığı dokümandır.

1.3. BAŞVURULAR İÇİN KULLANILACAK OLAN HAZIR BİR TEKNİK PROJE FORMATI VAR MIDİR?

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) tarafından hazırlanmış olan her bir alt tedbir için tasarlanmış 16 farklı Teknik Proje formatı bulunmaktadır. Başvuru sahibi, Başvuru Paketinde sunmak üzere başvuracağı alt tedbir için hazırlanan Teknik Proje formatını doldurmalıdır.

Yatırım kapsamında makine-ekipman alımı ve/veya inşaat işleri yapılacak ise mutlaka teknik proje hazırlanmalıdır.

Teknik Proje formatları başvuru çağrı dönemi süresince TKDK'nın web sitesinde (www.tkd.gov.tr) yayınlanmaktadır. Başvuruda sunulacak olan Teknik Projenin güncel ve doğru formatlar kullanılarak hazırlanmış olması gerekmektedir. Bu nedenle Teknik Proje formatı her çağrı dönemi için yalnızca TKDK'nın web sitesinden temin edilmeli, başka kaynaklardan elde edilen formatlar kullanılmamalıdır.

1.1. TKDK'YA BAŞVURU YAPARKEN TEKNİK PROJE NASIL SUNULMALIDIR?

Teknik Proje, Başvuru Paketinin bir parçasıdır ve Başvuru Paketinin içerisinde sunulmalıdır. Başvuru Paketinin ilk sırasında yer alan Başvuru Formu ve Ekleri ile İş Planının ardından Teknik Proje yer almalıdır.

2. TEKNİK PROJENİN HAZIRLANMASI

2.1. TEKNİK PROJENİN DOLDURULMASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Teknik Projeyi doldurmaya başlamadan önce proje ile ilgili fizibilite çalışmaları ve araştırmaların yapılmış ve yatırımın projelendirilmiş olması, üretim bilgi ve tekniğinin; işletme kapasitesinin, hammadde/ürün girdi ve çıktı miktarlarının, iş akış süreçlerinin ve üretim miktarlarının belirlenmiş olması gerekmektedir.

2.1.1. Teknik Projenin Doldurulması Sırasında Uyulması Gereken Genel Kurallar

- Başvuru sahibi, proje sunacağı alt tedbire uygun Teknik Proje formatını kullanmalıdır.
- Başvuru kapsamındaki yatırımlar proje amacıyla ve işletme kapasitesiyle uyumlu olmak durumundadır. Bunun yanı sıra projeler ilgili tedbir bazında ulusal mevzuatı ve AB mevzuatı kriterlerini karşılayacak şekilde dizayn edilmelidir.
- Teknik Projede yer alan her başlık altında, ilgili bölümün nasıl doldurulacağı hakkında ve hangi bilgilerin verilmesi gerektiği konusunda açıklamalar bulunmaktadır. Teknik Proje hazırlanırken bu açıklamaların dikkatlice okunması ve istenen tüm bilgilerin eksiksiz,

doğru ve tutarlı şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda özellikle proje çizimleri ölçekli, yeterli miktarda ölçümlendirmeye sahip, kesit ve detay çizimleri eksiksiz hazırlanmalıdır. Mimari planda tüm mahaller hangi amaçla kullanılacağını belirtecek şekilde tanımlanmalıdır.

- Mimari planlar hazırlanırken yatırım ile ilgili olmayan mahaller oluşturulmamasına özen gösterilmelidir.
- Mahal büyüklükleri dizayn edilirken “Yatırım Kapsamında Uyulması Gereken Koşullar” tablosu dikkate alınmalıdır. Burada belirtilen sayısal ölçülerin en fazla %30 kadar fazlasının kullanabileceği göz ardı edilmemelidir.
- Projeler değerlendirilirken, Yatırım Kapsamında Uyulması Gereken Koşullar belgesinde belirtilen sayısal ölçülerden aralık verilmiş değerler için %30 uygulanmaz. Değerlendirme bu sınırlama içinde yapılmalıdır.
- Statik ve betonarme projeler, mimari plan ile uyumlu olmalıdır. Ayrıca, Makine yerleşim planı da mimari planla uyumlu olmalıdır.
- Statik ve Betonarme Hesap Raporu, Başvuru paketi içerisinde yer almalıdır. Bu hesapların yapımında bilgisayar programı kullanıldıysa, hesap programından beton demir, kalıp vb. imalatların metraj dökümü alınmalı Başvuru paketine eklenmelidir.
- Yatırımın kapsamına göre sıhhi tesisat, elektrik, makine yerleşim vb. planları başvuru paketine Başvuru Formu Ek 9 ve Ek 10 olarak dâhil edilmelidir.
- Sıhhi tesisat, elektrik tesisatı, soğutma-ısıtma projeleri vb. hazırlanırken işletmenin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı, ihtiyaçtan fazla veya eksik kapasiteli imalatlara projede yer verilmemelidir. İşletmenin ihtiyacından fazla veya eksik bir imalat çizimlerde yer alıyorsa, çizimler üzerinde açıklayıcı bilgiler sunulmalıdır. Bu kontroller Kurum tarafından yapılmakta ve olası farklılıklarda imalat miktarlarında azaltma veya başvurunun reddi gibi durumlar söz konusu olabilmektedir.

- Mimari plandaki mahallerde kullanılacak malzemeler Kurum internet sitesinde yayınlanan mahal listesine uygun olarak tüm mahaller için hazırlanmalıdır.
- Mahaller için malzeme/poz seçimleri yapılırken mahalin kullanım amacı göz önünde bulundurulmalıdır. İhtiyacı karşılayacak malzemelerden farklı olarak gereksiz, kullanım amacıyla ilişkili olmayan ek özelliklere sahip lüks sayılabilecek malzeme seçimlerinden kaçınılmalıdır. Kontroller sırasında bu tür malzeme/poz seçimleri tespit edilirse adı geçen malzeme/pozlar destek kapsamı dışına çıkartılabilir.
- Başvuru paketinde sunulan metraj, keşif özetindeki miktarlar, proje çizimleri üzerinden yapılacak miktar ölçüleriyle uyumlu olmalıdır. Bu kontroller Kurum tarafından yapılmakta ve olası farklılıklarda imalat miktarlarında azaltma veya başvurunun reddi gibi durumlar söz konusu olabilmektedir.

 Teknik Proje hazırlanırken standart format üzerinden tüm bilgiler eksiksiz olarak doldurulmalı, hiçbir başlık değiştirilmemeli veya silinmemelidir.

- Teknik Projede yer alan tüm bölümlerin doldurulması gerekmektedir. Herhangi bir bölüm yatırım ile ilgisiz olması nedeniyle boş bırakılacak olsa dahi gerekçesi ilgili bölümde detaylı şekilde yazılmalıdır.
- Teknik Projede sunulan her türlü bilginin hem iş planında yer alan diğer bilgiler ile hem de başvuru paketinde yer alan diğer bilgi ve belgeler ile tutarlı olması gerekmektedir.
- Teknik Projenin doldurulması için danışman yardımı alan başvuru sahipleri hazırlanan Teknik Projeyi incelemeli, tüm bilgilerin doğru, tutarlı, eksiksiz olup olmadığını kontrol ve teyit etmelidir. Teknik Projenin doldurulması başvuru sahibinin sorumluluğundadır.
- Proje çizimlerini hazırlayan teknik elemanlar, Teknik Proje formatındaki bilgileri kontrol etmeli gerekli düzeltmeleri yapmalıdırlar.

- Tamamlanan ve başvuru paketine konulmak üzere çıktısı alınan Teknik Projenin her sayfası başvuru sahibi tarafından (Gerçek Kişiler için) veya yetkili kişi tarafından (Tüzel Kişiler için) paraflanmalıdır.
- Satın almalarda kullanılacak tüm teklif davet mektupları ve teknik şartnameler Teknik Projede bildirilen inşaat metrajları ve makine-ekipman özellikleri ile birebir uyumlu olmalı, alınacak teklifler Teknik Projeyi karşılamalıdır.

2.12 Yenilenebilir Enerji Projelerinde Uyulması Gereken Kurallar

- Güneş enerjisi sistemi içermesi durumunda; solar panel sayısı, her bir panelin gücü ve sistemin toplam gücü yazılmalıdır. Teknik projenin 2. sayfasının son sütununda yer alan kapasite seçim kriterlerinin hesaplanmasında kullanılan veriler bu bölümde belirtilen verilerle uyumlu olmalıdır. Ayrıca, teknik projenin 2. sayfasının son sütununda hesaplanan toplam kapasite, şebekeye bağlı (on-grid) sistemlerde “Bağlantı Anlaşması” ve “Tek Hat Şeması”nda yazan değer ile uyumlu olmalıdır.
- Teknik projede yer alan panel, invertör ve diğer ekipmanların teknik özellikleriyle tek hat şeması üzerinde gösterilen özelliklerin aynı olması gerekmektedir.
- Teknik proje Tablo 2’de yer alan tüm elektrik tüketen makine-ekipmanlar, tüketim tesisine ait elektrik tesisat projesinin yükleme cetvelinde yer almalıdır.
- Projelere dahil edilecek öztüketime yönelik yenilenebilir enerji sistemlerinin kurulu gücü (kWe), tüketim tesisinin kurulu gücünün yüzde% 60’ını geçmemelidir. Yenilenebilir enerji tesisinin kurulu gücünün (kWe) hesaplanmasında kullanılan 0.6 talep gücü faktörü (eş zamanlılık faktörü) eş zamanlı yoğun kullanım gerektiren sektörler için farklı alınabilir. Bu durumda, sözleşme öncesi kontroller sırasında

TKDK tarafından açıklama talep edilebilir. Makul bir açıklama gelmemesi durumunda talep gücü faktörü (eş zamanlılık faktörü) 0.6 olarak kabul edilir.

Tüketim tesisinin kurulu gücü: Elektrik projesi yükleme cetvelinde yer alan makine-ekipmanların çektiği güç değerlerinin toplamını ifade eder.

- Teknik projede yer alan panellerin toplam gücünden (kWp), eviriciden (invertör) çıkışla (kWe) gerçekleşecek kaybın, oran olarak makul olmasına dikkat edilmelidir.
- Tüketim tesisinin kurulu gücü hesaplanırken elektrik kurulu gücünün suni olarak artırılmasına yönelik makine-ekipmanların yükleme cetvelinde yer almamasına özen gösterilmedi.
- Kurulacak yenilenebilir enerji sistemi işletme ile aynı parselde olmalıdır.
- Yukarıda belirtilen kontroller sonucunda kurulması planlanan yenilenebilir enerji tesisine ait kalemlerde (panel, invertör, solar kablo vs) kesinti olması durumunda, teknik projedeki kurulu gücün bağlantı anlaşmasındaki güç değeriyle uyumlu olması gerekmesi nedeniyle yapılan kesintiler zorunlu uygun olmayan harcama olarak değerlendirilecektir. Başvuru sahipleri, söz konusu kesinti yapılan kalemleri destek almaksızın kendi bütçelerinden yapmak durumunda kalacaklardır.
- Başvurulan sektörde, işletme kapasitesine göre ihtiyacın üzerinde büyüklükte öz tüketime yönelik yenilenebilir enerji sistemleri talepleri olması durumunda; sözleşme öncesi kontrollerde kesinti veya tamamen projeden yenilenebilir enerji kalemlerinin çıkarılması veya projenin reddi vb. işlemler duruma göre uygulanacaktır.

2.2. TEKNİK PROJE İÇERİĞİNİN HAZIRLANMASI SIRASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN TEDBİRLERE ÖZEL HUSUSLAR

2.2.1. Tedbir 101 Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar

1. BÖLÜM: YATIRIMA AİT ÖN BİLGİLER

- Başvuru Paketinin ekinde sunulan Teknik Proje Excel dosyasının ilk çalışma sayfası olan “Yatırıma ait Ön Bilgiler Tablosu”nun tüm satırları eksiksiz olarak doldurulmalı, buraya yazılan bilgiler iş planı ve başvuru formunda verilen diğer bilgilerle uyumlu olmalıdır.
- Başvuru sahibinin mevcut bir işletmesi varsa bu işletmeyi genişletmek, büyütmek veya modernize etmek istiyorsa IPARD II Programına başvuracağı sektör ve alt sektör kalemi bazında yetiştiriciliğini yapmayı planladığı hayvan türünden (süt sığırı, süt mandası, besi sığırı, dana, düve, buzağı, malak, koyun, toklu, şışek, kuzu, keçi, teke, oğlak, broyler, hindi, kaz, yumurta tavukçuluğu vb.) mevcut işletmesinde kaç adet olduğunu yazmalıdır.
- Başvuru sahibinin mevcut bir işletmesi varsa bu işletmede üretimi yapılan ürünler ve yıllık olarak elde edilen miktarları yazılmalıdır.
- Yatırımın gerçekleşmesi durumunda, ulaşılabilecek hayvan varlığı, işletmenin tam kapasitede çalıştığı durumda ulaşılabilecek hayvan varlığı olarak yazılmalıdır. Örneğin başvuru sahibi 120 başlık bir süt ineği çiftliği kurulumu kapsamında destek talebinde bulunuyorsa ancak uygulama döneminin ilk yılı için 96 adet hayvan bulundurarak %80 kapasite ile çalışma planı varsa, buraya yazılması gereken cevap 96 değil, işletmenin tam kapasitedeki hayvan varlığı olan 120 olmalıdır. Buraya yazılan bilgiler iş planında belirtilen sürü projeksiyonu ile

uyumlu olmalıdır.

Yatırımın gerçekleşmesi durumunda işletmenin tam kapasitede çalıştığı durumlarda elde edilecek ürün miktarları (buzağı, dana, düve, tosun, inek, kuzu, toklu, koyun, koç, hayvan gübresi, yumurta, süt/adet, ton, litre) yazılmalıdır. Elde edilecek ürünler yazılırken başvuru sahibinin işletmesinden satışı yoluyla gelir elde edilmesi planlanan ve iş planı mali analizlerinde dikkate alınan tüm ürünler ve yıllık tam kapasite üretim miktarları yazılmalıdır. Teknik proje 2. sayfa son sütunda yer alan kapasite seçim gerekçesinde yapılacak hesaplamalarda kullanılacak verilerle burada belirtilen veriler uyumlu olmalıdır (Örneğin burada verilen süt üretim miktarı ile proje kapsamında alınacak süt deposunun hacmi arasında bağlantı kurulacağı için uyum büyük önem taşımaktadır).

- Yatırımın gerçekleşmesi durumunda, işletmenin tam kapasitede çalıştığı durumlarda yıllık olarak ihtiyaç duyulan hammadde, yardımcı madde ve işletme malzemesi ihtiyaçları (kaba yem, kesif yem, silaj, su vb.) yazılmalıdır. (Örneğin silaj makinesi almak isteyen bir başvuru sahibinin, burada silajı girdi olarak belirtmesi ve yatırımın gerçekleşmesi durumunda yıllık ihtiyacını miktar olarak belirtmesi beklenmektedir). Teknik projede bildirilen işletmede girdi olarak kullanılacak ilk madde ve malzeme kalemleri, iş planının mali analiz bölümünde dikkate alınan ilk madde ve malzeme giderlerinin yıllık tam kapasite ihtiyaç duyulan miktarları ile birebir uyumlu olmalıdır.

2.BÖLÜM: YATIRIMDA KULLANILACAK OLAN MEVCUT VE YENİ ALINACAK MAKİNE-EKİPMANLARIN İŞLETME SÜREÇLERİ VE ÜRETİMLE İLİŞKİ TABLOSU VE KAPASİTE SEÇİM KRİTERLERİ

- “Yatırımda Kullanılacak Olan Mevcut ve Yeni Alınacak Tüm Makine-Ekipmanların İşletme Süreçleri ve Üretimle İlişki Tablosu ve Kapasite

Seçim Gereççeleri” tablosunun tüm satırları eksiksiz olarak doldurulmalıdır. Doldurulmasına ihtiyaç olmayan kısımlar “-” olarak işaretlenmelidir. Bu tabloda yatırımda kullanılacak tüm makine ve ekipmanlara yer verilmelidir. Yatırımda yer almayacak herhangi bir makine ve ekipmana yer verilmemelidir. Yeni alınarak destek talep edilecek olan tüm makine ve ekipmanlar, başvuru formunda destek talebinde bulunulacak makine ve ekipmanlarla aynı olmalıdır.

- Makine ekipmanlara bu tablonun sol sütununda bulunan süreç aşamalarından hangisinde yer alıyorsa o bölümde yer verilmelidir. Birden çok süreç aşamasını ilgilendiren bir makine-ekipman olması durumunda, bu makine-ekipmana sadece temel görevini gerçekleştirdiği süreçte ve bir kez yer verilmeli, ancak kapasite gereççesi yazılırken makine-ekipmanın yer aldığı diğer üretim süreci yazılmalı ve kapasite hesabına dâhil edilmelidir. Bu tablodaki makine-ekipmanın kullanım amacı ve kapasite seçim gereççesi bölümlerinin ayrıntılı ve açıklayıcı bir şekilde doldurulması önemlidir. Zira kapasitesi ve kullanım amacı yatırımınızla uyumlu bulunmayan ve bu durum için makul bir gereççe gösterilemeyen makine-ekipmanlar için destek sağlanmayacaktır.
- Avrupa Birliği standartları gereği, IPARD II hedefleri gereği ve Kurum tarafından yayınlanan zorunlu alet ekipman listesinde yer alan makine ekipmanlara (mevcutlar ve yeni alımlar ayrı satırlarda alt alta gelecek şekilde) mutlaka teknik projede yer verilmelidir.
- Kompleks makinelerde (örneğin otomatik sağım sistemi, sürü yönetimi sistemi vb.) içerisinde veya üzerinde zorunlu alet ekipmanların yer aldığı sistemler teknik projede belirtilirken; içerisinde/üzerinde bulunan tüm zorunlu alet ve ekipmanlar (örneğin süt akış ölçüm cihazı) ayrıntılı bir şekilde açıklanmalıdır.
- “Makine-Ekipmanın Adı” yazılırken mevcut ise yaygın adı kullanılmalı,

ancak TKDK'dan destek talep edilen makine-ekipmanlar için makine-ekipmanın Uygun Harcamalar Listesi ile eşleşen adı kullanılmalıdır (bkz. Uygun Harcamalar Listesi).

- Mevcut makine-ekipmanın ticari markası ve modeli, varsa üzerindeki etiket bilgilerine, yoksa ödeme veya diğer muhasebe kayıt bilgilerine uygun olarak yazılmalıdır. Yeni alımı planlanan ve TKDK'dan destek talep edilecek makine-ekipmanın marka ve modeli teklif alma kuralları çerçevesinde teklif alımları tamamlandıktan sonra teknik projeye yazılmalı, seçilen teklifle uyumlu olmalıdır. Teknik projedeki mevcut makine-ekipman sayısı, teknik özellikleri ile “Başvuru Formu Ek-A-8 Mevcut Varlıklar Listesi”ndeki makine-ekipmanlar uyumlu olmalıdır.
- “Makine ise işleme kapasitesi, ekipman ise kapasite belirleyici teknik özellikleri” sütununda mevcut ve yeni alınacak makine ve ekipmanların teknik özellikleri ayrıntılı olarak yazılmalıdır (Örneğin süt tankı 3 ton kapasiteli, römork 2,5 ton kapasiteli vb.). Son sütunda yer alan kapasite seçim gerekçesinde sayısal hesaplama yapılırken kullanılan teknik özelliğin burada yer almasına özen gösterilmelidir.
- “Adedi” sütunu doldurulurken aynı ticari marka ve model yılına sahip ve aynı kapasiteye sahip makine-ekipman sayısı birden fazla ise, tabloda ayrı satırlarda yinelenmek yerine adet bilgisine yer verilerek tek satırda gösterilmelidir. Ancak her bir makine için makine yerleşim planında ayrı numara verilip gösterilmeli ve bu numaralar “Yeni yatırıma ait makine-ekipman yerleşim planı ve listesindeki sıra numarası” sütununda “,” ile ayrılarak belirtilmelidir.
- “Yeni yatırıma ait makine-ekipman yerleşim planı ve listesindeki sıra numarası” sütunu doldurulurken; makine yerleşim planında gösterilen makine-ekipmanları simgeleyen şekillere verilen sıra numaraları bu bölümde yazılmalıdır. Makine yerleşim planında makine-ekipmana verilen numara ile buraya yazılan numaranın aynı olmasına dikkat

edilmelidir.

- Makine yerleşim planında; sabit makine-ekipmanlar, kullanılacakları (sabit duracakları) yerde gösterilmelidir. Sabit yerleşimli olan makine ve ekipmanların planlaması, daha sonraki denetimlerde de aynı yerde bulunacak şekilde yapılmalıdır. Örneğin suluklar, ahırdaki ve gezinti alanındaki kalıcı yerlerinde; süt depolama tankı, sağımhane veya süt depolama odasındaki kalıcı yerinde gösterilmelidir.
- “Makine-Ekipmanın Kullanım Amacı (İşlevi)” ilgili kısımda belirtilmelidir. Söz konusu makine-ekipmanın hangi amaçla kullanılması düşünülüyorsa bu bölümde yazılmalıdır.
- “Makine-ekipman mevcut varlık mıdır, yoksa yatırım kapsamında yeni alınması mı planlanmaktadır?” sütunu doldurulurken yatırımda kullanılacak makine-ekipmanın mevcut varlık mı olduğu yoksa yatırım kapsamında yeni alımının mı yapılacağı belirtilmeli, yeni alınacak makine-ekipmanlardan hangileri için destek talep edildiği gösterilmelidir.
- Yatırımla alakalı makine-ekipmandan hem mevcutta var, hem de talep ediliyorsa mevcut olan ile yeni talep edilen makine-ekipmanlar alt alta ayrı satırlarda yazılmalıdır.
- Çoklu sayılarda alımı yapılacak makine-ekipmanın bir kısmının TKDK'dan (uygun harcama) bir kısmı öz kaynaklarla (uygun olmayan harcama) alınması planlanıyorsa alt alta ayrı satırlarda gösterilmeli ve ilgili kutucuklar işaretlenmelidir.
- “Makine-ekipmanın kapasitesine karar verirken dikkate alınan hususlar ve sayısal hesaplama kriterlerine ilişkin açıklamalar (kapasite seçim gerekçesi)” sütunu doldurulurken yeni alınacak makinenin seçim gerekçesi sayısal hesaplamalar yapılarak gösterilmelidir. Buradaki sayısal hesaplamalarda kullanılan veriler, başvuru paketi, iş planı,

teknik projede verilen diğer bilgilerle uyumlu olmalıdır. Alınacak makine-ekipmanın seçiminde esas alınan; teknik özelliği ve sayısının belirlenmesinde kullanılan hesaplama burada detaylı bir şekilde sayısal hesaplamalarla belirtilmelidir (Örneğin süt depolama tankının kapasitesi belirlenirken, günlük ortalama süt verimi, sütün kaç gün depolanacağı gibi durumlar hesaplamada göz önüne alınmalı ve hesaplama bu bölümde gösterilmelidir).

3. BÖLÜM: MEVCUT-YENİ BİNA/YAPI LİSTESİ

- “Mevcut-yeni bina/yapı listesi” tablosunun tüm satırları projede yapım işlerinin olması durumunda eksiksiz olarak doldurulmalıdır. Doldurulmasına ihtiyaç olmayan kısımlar “-” olarak işaretlenmelidir.
- Sütun 1: Yatırımda kullanılacak tüm mevcut ve yeni inşa edilecek yapı/binanın adı bu bölüme yazılmalıdır. Yatırımda yer almayacak, kullanılmayacak herhangi bir yapı/binaya yer verilmemelidir. Yatırım ile ilgili olmayan bölümleri “-” ile işaretlenmelidir.
- Sütun 2: Vaziyet planında, mevcut yapılar ve bölümler ayrı ayrı isimlendirilip çizilmelidir. Bina/yapının vaziyet planındaki numarası buraya yazılmalıdır.
- Sütun 3: Mevcut yapı veya yeni yapının içerdiği tüm bölümler ayrı ayrı burada detaylandırılmalıdır. Yeni yapım, genişletme, modernizasyon veya herhangi bir değişiklik söz konusu olmasa bile bina/yapıya ait tüm bölümler bu sütuna yazılacaktır, örneğin doğum odası, revir, gezinti alanı gibi. Sütun 3’te Avrupa Birliği standartları gereği, IPARD gereklilikleri doğrultusunda yapıda bulunması gereken bölümler (doğumhane, revir, gezinti alanı, vb.) ilgili olduğu yapının alt bölümleri şeklinde ayrı ayrı belirtilmelidir. Yine mevcut bölümler ve yeni yapılacak bölümler alt alta ayrı ayrı satırlarda gelecek şekilde

belirtilmelidir. Sütun 3'te belirtilen oturma alanları TKDK internet adresinde yayımlanan "Yatırım Kapsamında Uyulması Gereken Koşullar" tablosunda verilen değerlerle uyumlu olmalıdır.

- Sütun 4: Bina/yapıda sütun 3 de ayrı ayrı detaylandırılarak adı yazılan bölümler (mahal) için ayrılmış oturma alanı belirtilir (Örneğin doğum odası: 20 m²).
- Sütun 5: Bina/yapı/bölümden birebir aynı olarak kaç adet yapılacağı yazılmalıdır.
- Sütun 6: Yatırımda kullanacağınız bina/yapı mevcut varlığınız mı olduğu yoksa yatırım kapsamında mı gerçekleşeceği "X" ile işaretlenmelidir.
- Sütun 7: Bina/yapının ilgili mahallinin "yeni yapım", "genişletme", "modernizasyon"dan hangisi yapılacağı "X" ile işaretlenir. İlgili mahal mevcutta var ve değişiklik yapılmıyorsa her 3 seçenekte "-" ile işaretlenir.
- Sütun 8: Bina/yapının ilgili mahallinin inşası/ genişletilmesi/ modernizasyonu için TKDK'dan destek talep edilip edilmediği "X" ile işaretlenmelidir.

DAHA FAZLA BİLGİ NEREDEN NASIL ALINABİLİR?

TKDK İl Koordinatörlükleri bünyesinde kurulmuş olan Yardım masasından; yazılı ve sözlü olarak, e-posta, fax, posta veya telefon aracılığı ile bilgi alınabilir. (İl Koordinatörlüklerinin iletişim bilgileri TKDK web sitesinde ve Başvuru Çağrı Rehberlerinde yer almaktadır.)

Ek bilgi talepleri; Teknik Projenin hazırlanmasına ilişkin genel hususlar ile ilgili olmalıdır. Doğrudan Teknik Projenin doldurulmasına ilişkin yardım talepleri cevaplandırılmayacaktır.

EK-1

YATIRIM KAPSAMINDA UYULMASI GEREKEN KOŞULLAR

TARIMSAL İŞLETMELERİN FİZİKİ VARLIKLARINA YÖNELİK YATIRIMLAR

Mahal büyüklükleri dizayn edilirken “Yatırım Kapsamında Uyulması Gereken Koşullar” tablosu dikkate alınmalıdır. Burada belirtilen sayısal ölçülerin en fazla %30 kadar fazlasının kullanılabileceği göz ardı edilmemelidir. (101-1 ve 101-2 sektörlerinde pencere alanı ve havalandırma bacası büyüklükleri %30’dan fazla olabilir.) Aşağıda belirtilen sayısal ölçülerden aralık verilmiş değerler için %30 uygulanmaz. Projeler bu sınırlama içinde yapılmalıdır.

GENEL KRİTERLER

- “Mevcut-Yeni Yapı/Bina Listesi” eksiksiz ve doğru olarak doldurulmalıdır.
- Makine-Ekipman yerleşim planı ile mimari plan uyumlu olmalıdır.
- Mimari proje, spesifik uygunluk kriterlerindeki kapasite sınırlarıyla uyumlu olmalıdır.
- Mimari proje/ Makine-Ekipman yerleşim planı, iş planında ki ifadelerle uyumlu olmalıdır.
- Yatırımda Kullanılacak Olan Mevcut ve Yeni Alınacak Tüm Makine-Ekipmanlar, “Makine Ekipman Yerleşim Planı ve Listesi”nde eksiksiz ve doğru şekilde gösterilmelidir.
- Destek talebinde bulunulan makine-ekipmanın kapasitesine karar verilirken dikkat edilen hususlar ve hesaplama kriterleri, yatırım ölçeğine uygun olmalıdır.

YENİLENEBİLİR ENERJİ İÇİN KRİTERLER

- Sadece şebekeye bağlı (on-grid) yenilenebilir enerji sistemlerine ilişkin harcama kalemleri uygun harcama olarak değerlendirilecektir.
- Kurulacak yenilenebilir enerji sistemi işletme ile aynı parselde olmalıdır.
- Arazi kurulumları için tesisin güvenliğinin çit, güvenlik işaretlemeleri vb. imalatlarla sağlanmış olması gerekmektedir.
- Yenilenebilir enerji tesisine ait Teknik Proje Tablo 1, tek hat şeması ve bağlantı anlaşmasında yazan kurulu güç (kWe) değerleri uyumlu olmalıdır.
- Yenilenebilir enerji tesisi kurulu gücü, işletmenin elektrik projesi yüklemeye cetvelinde yazan kurulu gücün %60'ını geçmemelidir. (Farklı bir oran seçimi olması durumunda Kurum tarafından açıklama talep edilebilir.)
- Elektrik tesisat projesi işletmenin gerçek gücünü yansıtmalıdır. İşletme elektrik tesisat projesi yüklemeye cetveli, yenilenebilir enerji tesisinin kurulu gücünün belirlenmesinde ana kriterdir. Dolayısıyla tüketim tesisine ait yüklemeye cetvelinin detaylı bir şekilde incelenmesi gerekmektedir. Yüklemeye cetveli incelenirken, Teknik Proje Tablo 2'de yer almayan veya sektörle ilgisiz makine-ekipmanların yüklemeye cetvelinde yer almamasına, makine-ekipmanların güçlerinin suni olarak artırılmadığına dikkat edilmelidir.

Genel Not:

- Yapılarda tüm alanların kullanım amacı belirlenmiş ve yatırım amacı ile uyumlu olmalıdır. Aksi durumda ilgili harcamalarda kesinti yapılabilir veya yapının tamamı uygun olmayan harcama olarak değerlendirilebilir.

- Ahır, Sağımhane vb. binalarda idari mahaller (veteriner odası, soyunma odası, tuvalet ve banyo unsurları) planlanması durumunda, bu alanların büyüklüğü yatırımın kapasitesi ve tam zamanlı çalışan sayısı ile orantılı olmalıdır. İhtiyaç fazlası büyüklükte planlama yapıldığının tespit edilmesi durumunda, ilgili binanın tamamı uygun olmayan harcama olarak değerlendirilecektir.
- Uygun harcama kodu “Jeneratör odası, istinat duvarı, ihata duvarı/çitler, işletme içi yollar” olan yapıların uygun harcama toplamı 25.000,00€ veya altında olmalıdır.
- Tüm yapılar için (İnşaat/Yenileme/Genişletme/Modernizasyon) Kazı, Dolgu ve Reglaj İşleri altında yer alan pozların toplam tutarı, yapının uygun harcama tutarının %6 veya daha azı olmalıdır.
- Yatırım kapsamında uyulması gereken koşullarda yer alan makine ekipmanların ve inşaat işlerinin teknik projede yer almaması durumunda, başvuru sahibinden ek bilgi ve açıklama talep edilerek, gelen bilgi ve açıklama çerçevesinde ilgili makine ekipmanların/İNŞAAT işlerinin alımı/yapımı zorunlu tutulabilir.
- Organik hayvancılık sertifikasına sahip işletme;
 - Hayvan barınma alanı için başvuruda bulunuyorsa yukarıda yer alan koşullara uymak zorundadır.
 - Mevcut barınma alanları Organik Tarım Mevzuatına göre değerlendirilecektir.
- Bakanlığımızca uygulanan hastalıktan ari işletmelerin desteklenmesi projesi kapsamında “Hastalıktan Ari İşletmeler İçin Sağlık Sertifikası” almak kaydıyla her yıl yayımlanan Hayvancılık Desteklemeleri Hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı ve ilgili Tebliğ hükümlerine göre destekleme ödemesi almak istenmesi durumunda, Hayvancılık Desteklemeleri Hakkında Uygulama Esasları Tebliği ile 2018/01 sayılı Hastalıktan Ari İşletmeler Genelgesinde yer alan hükümlere dikkat edilerek proje kapsamında bu şartlara yer verilmelidir.

Sektör 101-1: SÜT

İNŞAAT İŞLERİ İÇİN KRİTERLER

A. Alt Sektör I – Süt İneğine Özel Kriterler

A.1 Süt Sığırı Kapalı Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

1. 6. aydan 12. aya kadar beher sığır için;
Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 0,7 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,2 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 4m² toplam alan sağlanmalıdır.
Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 4m² toplam alan sağlanmalıdır.
2. 12. aydan 18. aya kadar beher sığır için;
Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 0,9 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,45 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 6m² toplam alan sağlanmalıdır.
Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 6m² toplam alan sağlanmalıdır.
3. 18 aydan büyük beher sığır için;
Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1,1 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,80 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 7m² toplam alan sağlanmalıdır.
Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 7 m² toplam alan sağlanmalıdır.
4. 6. aydan 12. aya kadar beher sığır için; ahır dışında en az 4m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
5. 12. aydan 18. aya kadar beher sığır için; ahır dışında en az 6m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
6. 18 aydan büyük beher sığır için; ahır dışında en az 7m² gezinti alanı sağlanmalıdır.

7. Grup buzağılar için (2-6 aylık) hem ahır içinde (barındırma alanı olarak) hem de ahır dışında (gezinti alanı olarak) beher buzağı için en az 1,8 m² alan sağlanmalıdır.
8. En az 3 metre en fazla 5 metre barınak saçak altı yüksekliği sağlanmalıdır.
9. Taban alanının en az 1/20 si oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
10. Ahır taban alanının en az 1/100'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
11. İşletmede her 25 sağmal hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.
12. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
13. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
14. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.
15. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt sağım ünitesi planlanmalıdır. (Projede sabit süt sağım sistemi kullanılıyorsa bu kriter sağlanmalıdır.)
16. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt soğutma ve depolama ünitesi planlanmalıdır.
17. Sağım yerinde görevlilerin temizliği için sıhhi tesisat düzeneği bulunmalıdır.

NOT: Projede robot sağım sistemi kullanılması durumunda ahır dışındaki gezinti alanı zorunluluk değildir. Robot sağım sistemi kullanılan projelerde, ahır dışında gezinti alanı ayrılmalı ya da ayrılmasının projede ahır içinde 18 aydan büyük beher sığır için (18-24 aylık düveler hariç sadece sağmal hayvanlar için) 9 m² alan ayrılması zorunludur (Sağım sistemi ve bekleme alanları hariç). Diğer kriterler robot sağım sistemi içinde aynı olacaktır.

A.2 Süt Sığırı Yarı Açık Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

(Yarı Açık Ahır, hayvan ırk özellikleri ve iklim koşulları dikkate alınarak ihtiyaca göre belirlenecek ölçülerde yan duvar açıklığı ve gezinme alanı olan hayvan barınak sistemleridir)

1. 6. aydan 12. aya kadar beher sığır için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 0,7 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,2 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 4m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 4m² toplam alan sağlanmalıdır.

2. 12. aydan 18. aya kadar beher sığır için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 0,9 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,45 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 6m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 6m² toplam alan sağlanmalıdır.

3. 18 aydan büyük beher sığır için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1,1 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,80 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 7m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 7m² toplam alan sağlanmalıdır.

4. 6. aydan 12. aya kadar beher sığır için; ahır dışında en az 4m² gezinti alanı sağlanmalıdır.

5. 12. aydan 18. aya kadar beher sığır için; ahır dışında en az 6m² gezinti alanı sağlanmalıdır.

6. 18 aydan büyük beher sığır için; ahır dışında en az 7m² gezinti alanı sağlanmalıdır.

7. Grup buzağılar için (2-6 aylık) hem ahır içinde (barındırma alanı olarak) hem de ahır dışında (gezinti alanı olarak) beher buzağı için en az 1,8 m² alan sağlanmalıdır.

8. En az 3 metre en fazla 5 metre barınak saçak altı yüksekliği sağlanmalıdır.
9. Taban alanının en az 1/20'si oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
10. Ahır taban alanının en az 1/100'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
11. İşletmede her 25 sağmal hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.
12. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
13. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
14. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.
15. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt sağım ünitesi planlanmalıdır. (Projede sabit süt sağım sistemi kullanılıyorsa bu kriter sağlanmalıdır.)
16. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt soğutma ve depolama ünitesi planlanmalıdır.
17. Sağım yerinde görevlilerin temizliği için sıhhi tesisat düzeneği bulunmalıdır.

NOT: Projede robot sağım sistemi kullanılması durumunda ahır dışındaki gezinti alanı zorunluluk değildir. Robot sağım sistemi kullanılan projelerde, ahır dışında gezinti alanı ayrılmalı ya da ayrılmalı projede ahır içinde 18 aydan büyük beher sığır için (18-24 aylık düveler hariç sadece sağmal hayvanlar için) 9 m² alan ayrılması zorunludur (Sağım sistemi ve bekleme alanları hariç). Diğer kriterler robot sağım sistemi içinde aynı olacaktır.

A.3 Süt Sığırını Açık Ahırlarda Aranacak Kriterler

1. Sundurmasız açık ahırlarda; 12 aydan büyük beher sığır için en az 14 m², 12 aydan küçük beher sığır için en az 8 m² alan sağlanmalıdır.
2. Sundurmalı açık ahırlarda; sundurma dışında kalan açık alanda 12 aydan büyük beher sığır için en az 7 m², 12 aydan küçük beher sığır için en az 4 m² alan sağlanmalıdır.
3. Sundurmalı ahırlarda 12 aydan büyük beher sığır için en az 7 m², 12 aydan küçük beher sığır için en az 4 m² sundurma alanı sağlanmalıdır.
4. Durak planlanmış ise; 12 aydan büyük beher sığır için; durak genişliği en az 1,1 metre, toplam durak uzunluğu ise 1,80 metre arasında olmalıdır. 12 aydan küçük beher sığır için; durak genişliği en az 0,7 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,2 metre olmalıdır.
5. Yemlik genişliği; 12 aydan küçük sığırlar için en az 30 cm, 12 aydan büyük sığırlar için en az 60 cm olacak şekilde planlanmalıdır.
6. İşletmede her 25 sağmal hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.
7. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
8. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
9. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.
10. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt sağım ünitesi planlanmalıdır. (Projede sabit süt sağım sistemi kullanılıyorsa bu kriter sağlanmalıdır)
11. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt soğutma ve depolama ünitesi planlanmalıdır.
12. Sağım yerinde görevlilerin temizliği için sıhhi tesisat düzeneği bulunmalıdır.

B. Alt Sektör II – Mandaya Özel Kriterler

B.1 Süt Mandası Kapalı Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

1. 6. aydan 12. aya kadar beher manda için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 0,8 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,3 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 5m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 5m² toplam alan sağlanmalıdır.

2. 12. aydan 18. aya kadar beher manda için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,5 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 7m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 7 m² toplam alan sağlanmalıdır.

3. 18 aydan büyük beher manda için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1,2 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,9 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 8 m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 8 m² toplam alan sağlanmalıdır.

4. 6. aydan 12. aya kadar beher manda için; ahır dışında en az 5m² gezinti alanı sağlanmalıdır.

5. 12. aydan 18. aya kadar beher manda için; ahır dışında en az 7 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.

6. 18 aydan büyük beher manda için; ahır dışında en az 8 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.

7. Grup buzağılar için (2-6 aylık) hem ahır içinde (barındırma alanı olarak) hem de ahır dışında (gezinti alanı olarak) beher buzağı için en az 1,8 m² alan sağlanmalıdır.

8. En az 3 metre en fazla 5 metre barınak saçak altı yüksekliği sağlanmalıdır.
9. Taban alanının en az 1/20'si oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
10. Ahır taban alanının en az 1/100 'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
11. İşletmede her 25 sağmal hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.
12. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
13. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
14. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.
15. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt sağım ünitesi planlanmalıdır. (Projede sabit süt sağım sistemi kullanılıyorsa bu kriter sağlanmalıdır)
16. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt soğutma ve depolama ünitesi planlanmalıdır.
17. Sağım yerinde görevlilerin temizliği için sıhhi tesisat düzeneği bulunmalıdır.

B.2 Süt Mandası Yarı Açık Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

1. 6. aydan 12. aya kadar beher manda için;
Durak planlanmış ise: Durak genişliği en az 0,8 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,3 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 5m² toplam alan sağlanmalıdır.
Durak planlanmamış ise: Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 5m² toplam alan sağlanmalıdır.
2. 12. aydan 18. aya kadar beher manda için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,5 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 7m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 7 m² toplam alan sağlanmalıdır.

3. 18 aydan büyük beher manda için;
Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1,2 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,9 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 8 m² toplam alan sağlanmalıdır.
Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 8 m² toplam alan sağlanmalıdır.
4. 6. aydan 12. aya kadar beher manda için; ahır dışında en az 5m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
5. 12. aydan 18. aya kadar beher manda için; ahır dışında en az 7 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
6. 18 aydan büyük beher manda için; ahır dışında en az 8 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
7. Grup buzağılar için (2-6 aylık) hem ahır içinde (barındırma alanı olarak) hem de ahır dışında (gezinti alanı olarak) beher buzağı için en az 1,8 m² alan sağlanmalıdır.
8. En az 3 metre en fazla 5 metre barınak saçak altı yüksekliği sağlanmalıdır.
9. Taban alanının en az 1/20 si oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
10. Ahır taban alanının en az 1/100 'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
11. İşletmede her 25 sağmal hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.
12. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
13. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.

14. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.
15. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt sağım ünitesi planlanmalıdır. (Projede sabit süt sağım sistemi kullanılıyorsa bu kriter sağlanmalıdır)
16. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt soğutma ve depolama ünitesi planlanmalıdır.
17. Sağım yerinde görevlilerin temizliği için sıhhi tesisat düzeneği bulunmalıdır.

B.3 Süt Mandası Açık Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

1. Sundurmasız açık ahırlarda; 12 aydan büyük beher manda için en az 16 m², 12 aydan küçük beher sığır için en az 10 m² alan sağlanmalıdır.
2. Sundurmalı açık ahırlarda; sundurma dışında kalan açık alanda 12 aydan büyük beher manda için en az 8 m², 12 aydan küçük beher manda için en az 5 m² alan sağlanmalıdır.
3. Sundurmalı ahırlarda 12 aydan büyük beher manda için en az 8 m², 12 aydan küçük beher manda için en az 5 m² sundurma alanı sağlanmalıdır.
4. Durak planlanmış ise; 12 aydan büyük beher manda için; durak genişliği en az 1,2 metre, toplam durak uzunluğu ise 1,9 metre arasında olmalıdır. 12 aydan küçük beher manda için; durak genişliği en az 0,8 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,3 metre olmalıdır.
5. Yemlik genişliği; 12 aydan küçük manda için en az 30 cm, 12 aydan büyük manda için en az 60 cm olacak şekilde planlanmalıdır.
6. İşletmede her 25 sağmal hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.
7. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.

8. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
9. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.
10. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt sağım ünitesi planlanmalıdır. (Projede sabit süt sağım sistemi kullanılıyorsa bu kriter sağlanmalıdır.)
11. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt soğutma ve depolama ünitesi planlanmalıdır.
12. Sağım yerinde görevlilerin temizliği için sıhhi tesisat düzeneği bulunmalıdır.

C. Alt Sektör III – Koyuna Özel Kriterler

Koyun Ağılı Projesinde Aranacak Kriterler

1. Erişkin koyun ve koç başına en az 2 m² alan ayrılmalıdır.
2. Erkek ve dişi toklu (6-12 ay) bölmesi için beher toklu için en az 1,4 m² alan ayrılmalıdır.
3. 0-6 aylık kuzular için beher kuzu başına en az 0,7 m² alan ayrılmalıdır
4. Ağıl dışında gezinti alanı zorunlu olmamakla birlikte, eğer ağıl dışında gezinti alanı ayrılmış ise;
Erişkin koyun ve koç başına en az 2 m² alan ayrılmalıdır.
Erkek ve dişi toklu (6-12 ay) bölmesi için beher toklu için en az 1,4 m² alan ayrılmalıdır.
0-6 aylık kuzular için beher kuzu başına en az 0,7 m² alan ayrılmalıdır.
5. İşletmede her 10 anaç koyun başına en az 2,5 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.
6. Ağıl taban alanının en az 1/100'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.

7. Ağıl taban alanının en az 1/25'i oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
8. İşletmedeki her 50 hayvan başına en az 2 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
9. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
10. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.
11. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt sağım ünitesi planlanmalıdır. (Projede sabit süt sağım sistemi kullanılıyorsa bu kriter sağlanmalıdır)
12. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt soğutma ve depolama ünitesi planlanmalıdır.
13. Sağım yerinde görevlilerin temizliği için sıhhi tesisat düzeneği bulunmalıdır.

D. Alt Sektör IV – Keçiye Özel Kriterler

Keçi Ağılı Projesinde Aranacak Kriterler

1. Erişkin keçi ve teke başına en az 2 m² alan ayrılmalıdır.
2. Erkek ve dişi (6-12 ay) bölmesi için beher keçi için en az 1,4 m² alan ayrılmalıdır.
3. 0-6 aylık oğlaklar için beher oğlak başına en az 0,7 m² alan ayrılmalıdır.
4. Ağıl dışında gezinti alanı zorunlu olmamakla birlikte, eğer ağıl dışında gezinti alanı ayrılmış ise;
Erişkin keçi ve teke başına en az 2 m² alan ayrılmalıdır.
Erkek ve dişi (6-12 ay) bölmesi için beher keçi için en az 1,4 m² alan ayrılmalıdır.
0-6 aylık oğlaklar için beher oğlak başına en az 0,7 m² alan ayrılmalıdır.

5. İşletmede her 10 anaç keçi başına en az 2,5 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.
6. Ağıl taban alanının en az 1/100'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
7. Ağıl taban alanının en az 1/25'i oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
8. İşletmedeki her 50 hayvan başına en az 2 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
9. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
10. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.
11. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt sağım ünitesi planlanmalıdır. (Projede sabit süt sağım sistemi kullanılıyorsa bu kriter sağlanmalıdır)
12. İşletme büyüklüğüne uygun ve ayrı bir bölüm olarak süt soğutma ve depolama ünitesi planlanmalıdır.
13. Sağım yerinde görevlilerin temizliği için sıhhi tesisat düzeneği bulunmalıdır.

E. Hayvansal Gübrenin Depolama ve Yönetimine İlişkin Uyulması Gereken Kriterler

- 1.a) İşletme süt üretimi amaçlı sığır/manda/koyun/keçi yetiştiriciliği yürütüyorsa her bir hayvan başına aşağıda belirtilen haftalık gübre [sulu gübre (bulamaç) olarak] miktarına (m³) ve işletme kapasitesine göre kapalı dönem boyunca ve en az 6 aylık kapasitede hayvansal gübre deposuna sahip olmalıdır.*

Sığır, Manda, Koyun ve Keçi için Sulu Gübre (bulamaç) Miktarları Tablosu

Hayvan türü	m ³ /hafta
Süt ineği (6000 L/yıl süt veren)	0,33
Süt ineği (3000 L/yıl süt veren) / Süt mandası	0,29
Sığır 2 yaş	0,26
Sığır/Manda (18-24 aylık)	0,26
Sığır/Manda (12-18 aylık)	0,15
Sığır/Manda (6-12 aylık)	0,15
Sığır/Manda (0-6 aylık)	0,08
Keçi	0,02
Koyun	0,03
Kuzu/Oğlak	0,01

Veya

1.b) İşletme süt üretimi amaçlı sığır/manda yetiştiriciliği yürütüyorsa her bir hayvan başına aşağıda belirtilen haftalık gübre (sıvı ve katı gübreyi ayrı olarak) miktarına (m³) ve işletme kapasitesine göre kapalı dönem boyunca ve en az 6 aylık gübreyi depolayacak gübre deposuna sahip olmalıdır.*

Depolama Kapasitesi Belirlemede Dikkate Alınacak Gübre Miktarları Tablosu

Hayvan türü	Katı oranı (m ³ /hafta)	Sıvı oranı (m ³ /hafta)
Süt ineği (6000 L/yıl süt veren)	0.28	0.04
Süt ineği (3000 L/yıl süt veren) / Süt mandası	0.25	0.03
Sığır > 2 yaş	0.23	0.02
Sığır/Manda (18-24 aylık)	0.23	0.02
Sığır/Manda (12-18 aylık)	0.13	0.01
Sığır/Manda (6-12 aylık)	0.13	0.01
Sığır/Manda (0-6 aylık)	0.07	0.01

- * Göçer özellikteki, yılın belli dönemlerini yaylak, kışlak ve meralarda geçiren küçükbaş hayvancılık işletmeleri; il müdürlükleri tarafından bölge koşullarına göre belirlenen yaylak, kışlak ve meralarda geçiren süre dikkate alınarak, işletmedeki ağıl kapasitesine uygun büyüklükte ve sızdırmaz gübre deposu yapmak zorundadır.
- * İşletmede üretilen gübrenin, seralarda ve tüm yıl ürün alınabilen bölgelerde kullanıldığını belgeleyen hayvancılık işletmeleri, gübrenin işletmede kaldığı süre dikkate alınmak koşuluyla en az 2 aylık kapasiteli depo yapmak zorundadır.
- * Hayvancılık işletmelerinin Bakanlık onaylı biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip herhangi bir tesis ile anlaşmasını noter onaylı ibraz etmesi gerekmektedir. Anlaşma yapılan miktar dışında kalan kısım için kapalı dönem boyunca gübreyi depolayacak kapasitede gübre deposu yapmak zorundadır.
- * İşletmede üretilen gübrenin tamamının biyogaz tesisine verildiği durumlarda ise, işletme kapasitesine uygun olarak en az 1 aylık kapasiteli depo yapmak zorundadır.
- * Hayvancılık işletmesinin kendine ait bir biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip tesisinin olduğu durumlarda;
 - a) Biyogaz tesisinden çıkan fermente ürünün kapasitesine uygun olarak, gübreyi kapalı dönem boyunca depolayacak büyüklükte gübre deposu yapmak zorundadır.
 - b) Biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip tesisten çıkan ürünün ticareti yapılıyorsa, paketlenmiş ürünün dışında kalan miktarına uygun olarak, gübreyi kapalı dönem boyunca depolayacak büyüklükte gübre deposu yapmak zorundadır.

Toplam Depo Kapasitesi (m³) hesaplanırken aşağıdaki kriterler de dikkate alınarak, toplam gübre hacmine eklenmelidir.

- Depo alanı (m²)*** x Hava Payı (Kapalı depolar için 0.2 m, açık depolar için 0.3 m)
- Kapalı dönem boyunca depo alanına düşecek toplam yağış miktarı (m³)*
- Kapalı dönem boyunca tahmini işletme yıkama suyu miktarı (m³** (toplam gübre hacmi x 0,01)
- * Sadece üstü açık depo hacmi hesabında dikkate alınacaktır.
- ** Sadece sıvı gübre ve bulamaç depo hacmi hesabında dikkate alınacaktır.
- *** Depolama alanı; toplam gübre hacminin belirlenecek yükseklikte/derinlikte depolanması için gerekli zemin alanıdır.

2. Gübre deposunda sızdırmaz özellikte olmalıdır.

3. İşletmelerde barınak ile gübre depoları arasında, yer altı sularına sızıntıları engellemek için sızdırmaz özelliğe sahip aktarma sistemleri olmalıdır.

4. Tarımsal işletmeden çıkan atık su, yalnızca atık su toplama amacıyla ayrılan tank, konteynır veya atık toplamaya uygun tesislerde toplanmalıdır.
5. Hayvancılık işletmelerinde hayvanların gezinti alanlarında zemin sızdırmaz özellikte olmalıdır.
6. Katı hayvan gübresine ait depoların kapasitesi hesaplanırken yıllık yağış miktarı dikkate alınmalıdır. Alınmadı ise gübrenin üzerine yağmur yağmasını engelleyecek şekilde çatı veya polietilen örtü yapılmalıdır.
7. Silaj depoları ve silaj depolarından çıkan silaj sızıntıları için toplama sistemleri sızdırmaz nitelikte ve silaj depoları zemini tahliye için eğimli olmalıdır.
8. İşletme içinde gübre deposu ve diğer üniteler arasındaki mesafeler aşağıdaki tabloda verilen mesafelere göre planlanmalıdır. (Mevcut işletmeler için tebliğde belirtilen süre içinde sağlanmalıdır).

Çiftlikte Gübre Depoları ve Diğer Üniteler Arasındaki Mesafeler Tablosu

	MESAFELER	
	Üstü açık gübre deposu	Üstü kapalı gübre deposu
Ev	20 m	10 m
Komşu evi	30 m	20 m
Üretim - işleme tesisi	50 m	20 m
Tohum - yem deposu	10 m	5 m
Kuyu	15 m	15 m
Su kaynakları	50 m	50 m

- Yem hacmi hesaplanırken; kesif yemin beher tonu için $1,5 \text{ m}^3$, silajın beher tonu için $1,5 \text{ m}^3$ ve otsu kaba yemlerin (yonca, sap, saman vb.) balyalı halde birim hacim ağırlığı $7 \text{ m}^3/\text{ton}$, açık halde $14 \text{ m}^3/\text{ton}$ olarak hesaplanacaktır. Örneğin kuru ot deposuna kuru ot balya şeklinde depolanırsa, hacim hesabı $7 \text{ m}^3/\text{ton}$ olarak hesaplanırken Yem Karma ve Dağıtma Römorkuna dağıtılmış halde konulur. Bu durumda aynı

otun hacim hesabı 14 m³/ton şeklinde olacaktır. Hesap edilecek hacim, başvuru sahibinin beyan ettiği yıllık yem (kesif, kaba yem, silaj) ihtiyacına göre hesaplanacaktır.

ZORUNLU MAKİNE-EKİPMANLAR

Sektör 101-1: Süt

A. Üretimde Bulunması Teknik Olarak Zorunlu Makine Ekipman

Listesi Hayvan Refahı İçin Gerekli Görülen Makine-Ekipmanlar

1. Buzağı kulübesi (Yapım işlerinde 8 haftalıktan küçük buzağılar için bireysel bölmeler yapılmadı ise) (Kurulu kapasitede olması gereken sağmal inek sayısının %15 ile %25'i arası)
2. Hayvanlar içme suyu ihtiyacını karşılayacak miktarda sulama ekipmanı (suluk vb.)

B. Süt Hijyeni İçin Gerekli Makine Ekipmanlar

1. Süt Akış Ölçüm Cihazı (Otomatik sağım sistemi kurulması halinde sağım sisteminde her sağım başlığı için sütölçerler varsa ayrıca sistem için süt akış ölçüm cihazı zorunlu değildir.)
2. Süt sağım sistemi ve/veya manuel sağım makinesi

Süt veren inek ve manda için;

- 10-20 sağmal inek ve 5-20 sağmal manda için otomatik sağım sistemine gerek yoktur. Sağım 2 adet manuel sağım makinesi (tek veya çift sağımlı olabilir) ile yapılabilir.
- 21-50 sağmal inek için 2x3 ile 2x5 arası (bu rakamlar dahil) süt sağım sistemi
- 51-75 sağmal inek için 2x4 ile 2x6 arası (bu rakamlar dahil) süt sağım sistemi
- 76-120 sağmal inek için 2x5 ile 2x8 arası (bu rakamlar dahil) süt sağım sistemi

- 21-50 sağmal manda için 2x3 ile 2x5 arası (bu rakamlar dahil) süt sağım sistemi
Otomatik sağım sistemi talep eden işletmeler için 1 adet çift başlıklı, aynı anda iki sağmal ineği ve sağmal mandayı sağabilen manuel sağım makinesi alımı uygundur.

Süt veren koyun ve keçi için;

- Süt sağım sistemi ve/veya manuel sağım makinesi
- 50-100 süt veren koyun/keçi için 6 ile 12 üniteli (Bu sayılar dahildir) sağım sistemi
- 101-200 süt veren koyun/keçi için 10 ile 18 üniteli (Bu sayılar dahildir) sağım sistemi
- 201-300 süt veren koyun/keçi için 16 ile 24 üniteli (Bu sayılar dahildir) sağım sistemi
- 301-400 süt veren koyun/keçi için 20 ile 32 üniteli (Bu sayılar dahildir) sağım sistemi
- 401-500 süt veren koyun/keçi için 28 ile 40 üniteli (Bu sayılar dahildir) sağım sistemi

Otomatik sağım sistemi talep eden işletmeler için 1 adet çift başlıklı, aynı anda iki adet süt veren koyun/keçiyi sağabilen manuel sağım makinesi alımı uygundur.

3. Mastit detektörü (otomatik sağım sistemine entegre bulunuyorsa ayrıca aranmaz)
4. Süt sağım odası için köpük üretim jeneratörü (Sütün otomatik sistemde süt sağım odasında sağılması durumunda sağım hanenin temizliğinde kullanılmak amacıyla)
5. Süt sağım odası için basınçlı yıkama sistemi (Sütün otomatik sistemde süt sağım odasında sağılması durumunda sağım hanenin temizliğinde kullanılmak amacıyla)

6. Süt soğutma ve depolama tankı (Sütü 2 gün depolayacak kapasitede)

C. Gübre Depolama ve Yönetimine Uygun Makine Ekipmanlar

(Süt İneği ve Süt Veren Manda için)

1. Gübre Sıyırıcısı
2. Gübre Karıştırıcısı
3. Gübre Pompası

D. Yenilenebilir Enerji Sistemleri İçeriyorsa Zorunlu Makine Ekipmanlar

1. İzleme Sistemleri

Sektör 101-2: KIRMIZI ET İNŞAAT İŞLERİ İÇİN KRİTERLER

A. Alt Sektör I – Sığıra Özel Kriterler

A.1 Besi Sığırı Kapalı Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

1. 6. aydan 12. aya kadar beher sığır için;

Durak planlanmış ise: Durak genişliği en az 0,7 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,2 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 4m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise: Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 4 m² toplam alan sağlanmalıdır.

2. 12. aydan 18. aya kadar beher sığır için;

Durak planlanmış ise: Durak genişliği en az 0,9 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,45 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 6m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise: Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 6 m² toplam alan sağlanmalıdır.

3. 18 aydan büyük beher sığır için;
Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1,1 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,80 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 7m² toplam alan sağlanmalıdır.
Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 7 m² toplam alan sağlanmalıdır.
4. 6. aydan 12. aya kadar beher sığır için; ahır dışında en az 4 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
5. 12. aydan 18. aya kadar beher sığır için; ahır dışında en az 6 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
6. 18 aydan büyük beher sığır için; ahır dışında en az 7 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
7. Grup buzağılar için (2-6 aylık) hem ahır içinde (barındırma alanı olarak) hem de ahır dışında (gezinti alanı olarak) beher buzağı için en az 1,8 m² alan sağlanmalıdır.
8. En az 3 metre en fazla 5 metre barınak saçak altı yüksekliği sağlanmalıdır.
9. Taban alanının en az 1/20'si oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
10. Ahır taban alanının en az 1/100'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
11. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
12. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
13. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

A.2 Besi Sığırı Yarı Açık Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

(Yarı Açık Ahır, hayvan ırk özellikleri ve iklim koşulları dikkate alınarak ihtiyaca göre belirlenecek ölçülerde yan duvar açıklığı ve gezinme alanı olan hayvan barınak sistemleridir)

1. 6. aydan 12. aya kadar beher sığır için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 0,7 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,2 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 4m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 4m² toplam alan sağlanmalıdır.

2. 12. aydan 18. aya kadar beher sığır için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 0,9 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,45 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 6m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 6m² toplam alan sağlanmalıdır.

3. 18 aydan büyük beher sığır için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1,1 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,80 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 7m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 7m² toplam alan sağlanmalıdır.

4. 6. aydan 12. aya kadar beher sığır için; ahır dışında en az 4m² gezinti alanı sağlanmalıdır.**5. 12. aydan 18. aya kadar beher sığır için; ahır dışında en az 6m² gezinti alanı sağlanmalıdır.****6. 18 aydan büyük beher sığır için; ahır dışında en az 7m² gezinti alanı sağlanmalıdır.****7. Grup buzağılar için (2-6 aylık) hem ahır içinde (barındırma alanı olarak) hem de ahır dışında (gezinti alanı olarak) beher buzağı için en az 1,8 m² alan sağlanmalıdır.****8. En az 3 metre en fazla 5 metre barınak saçak altı yüksekliği sağlanmalıdır.****9. Taban alanının en az 1/20 si oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.**

10. Ahır taban alanının en az 1/100 'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
11. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
12. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
13. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

A.3 Besi Sığırı Açık Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

1. Sundurmasız açık ahırlarda; 12 aydan büyük beher sığır için en az 14 m², 12 aydan küçük beher sığır için en az 8 m² alan sağlanmalıdır.
2. Sundurmalı açık ahırlarda; sundurma dışında kalan açık alanda 12 aydan büyük beher sığır için en az 7 m², 12 aydan küçük beher sığır için en az 4 m² alan sağlanmalıdır.
3. Sundurmalı ahırlarda 12 aydan büyük beher sığır için en az 7 m², 12 aydan küçük beher sığır için en az 4 m² sundurma alanı sağlanmalıdır.
4. Durak planlanmış ise; 12 aydan büyük beher sığır için; durak genişliği en az 1,1 metre, toplam durak uzunluğu ise 1,80 metre arasında olmalıdır.
12 aydan küçük beher sığır için; durak genişliği en az 0,7 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,2 metre olmalıdır.
5. Yemlik genişliği; 12 aydan küçük sığırlar için en az 30 cm, 12 aydan büyük sığırlar için en az 60 cm olacak şekilde planlanmalıdır.
6. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
7. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
8. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

B. Alt Sektör I – Mandaya Özel Kriterler

B.1 Besi Mandası Kapalı Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

1. 6. aydan 12. aya kadar beher manda için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 0,8 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,3 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 4m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 5m² toplam alan sağlanmalıdır.

2. 12. aydan 18. aya kadar beher manda için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,5 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 7m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 7 m² toplam alan sağlanmalıdır.

3. 18 aydan büyük beher manda için;

Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1,2 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,9 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 8 m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 8 m² toplam alan sağlanmalıdır.

4. 6. aydan 12. aya kadar beher manda için; ahır dışında en az 5m² gezinti alanı sağlanmalıdır.

5. 12. aydan 18. aya kadar beher manda için; ahır dışında en az 7 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.

6. 18 aydan büyük beher manda için; ahır dışında en az 8 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.

7. Grup buzağılar için (2-6 aylık) hem ahır içinde (barındırma alanı olarak) hem de ahır dışında (gezinti alanı olarak) beher buzağı için en az 1,8 m² alan sağlanmalıdır.

8. En az 3 metre en fazla 5 metre barınak saçak altı yüksekliği sağlanmalıdır.
9. Taban alanının en az 1/20 si oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
10. Ahır taban alanının en az 1/100 'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
11. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
12. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
13. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

B.2 Besi Mandası Yarı Açık Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

1. 6. aydan 12. aya kadar beher manda için;
Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 0,8 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,3 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 5m² toplam alan sağlanmalıdır.
Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 5m² toplam alan sağlanmalıdır.
2. 12. aydan 18. aya kadar beher manda için;
Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,5 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 7m² toplam alan sağlanmalıdır.
Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 7 m² toplam alan sağlanmalıdır.
3. 18 aydan büyük beher manda için;
Durak planlanmış ise; Durak genişliği en az 1,2 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,9 metre olmalıdır. Duraklarla, gübre yolunun da dahil olduğu en az 8 m² toplam alan sağlanmalıdır.

Durak planlanmamış ise; Gübre yolu dahil olacak şekilde en az 8 m² toplam alan sağlanmalıdır.

4. 6. aydan 12. aya kadar beher manda için; ahır dışında en az 5m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
5. 12. aydan 18. aya kadar beher manda için; ahır dışında en az 7 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
6. 18 aydan büyük beher manda için; ahır dışında en az 8 m² gezinti alanı sağlanmalıdır.
7. Grup buzağılar için (2-6 aylık) hem ahır içinde (barındırma alanı olarak) hem de ahır dışında (gezinti alanı olarak) beher buzağı için en az 1,8 m² alan sağlanmalıdır.
8. En az 3 metre en fazla 5 metre barınak saçak altı yüksekliği sağlanmalıdır.
9. Taban alanının en az 1/20'si oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
10. Ahır taban alanının en az 1/100'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
11. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
12. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
13. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

B.3 Besi Mandası Açık Ahır Projelerinde Aranacak Kriterler

1. Sundurmasız açık ahırlarda; 12 aydan büyük beher manda için en az 16 m², 12 aydan küçük beher sığır için en az 10 m² alan sağlanmalıdır.
2. Sundurmalı açık ahırlarda; sundurma dışında kalan açık alanda 12 aydan büyük beher manda için en az 8 m², 12 aydan küçük beher manda için en az 5 m² alan sağlanmalıdır.

3. Sundurmalı ahırlarda 12 aydan büyük beher manda için en az 8 m², 12 aydan küçük beher manda için en az 5 m² sundurma alanı sağlanmalıdır.
4. Durak planlanmış ise; 12 aydan büyük beher manda için; durak genişliği en az 1,2 metre, toplam durak uzunluğu ise 1,9 metre arasında olmalıdır.
12 aydan küçük beher manda için; durak genişliği en az 0,8 metre, toplam durak uzunluğu ise en az 1,3 metre olmalıdır.
5. Yemlik genişliği; 12 aydan küçük manda için en az 30 cm, 12 aydan büyük manda için en az 60 cm olacak şekilde planlanmalıdır.
6. İşletmede her 50 hayvan başına en az 15,75 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
7. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
8. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

C. Alt Sektör III – Koyuna Özel Kriterler

Koyun Ağılı Projesinde Aranacak Kriterler

1. Erişkin koyun ve koç başına en az 2 m² alan ayrılmalıdır.
2. Erkek ve dişi toklu (6-12 ay) bölmesi için beher toklu için en az 1,4 m² alan ayrılmalıdır.
3. 0-6 aylık kuzular için beher kuzu başına en az 0,7 m² alan ayrılmalıdır.
4. Ağıl dışında gezinti alanı zorunlu olmamakla birlikte, eğer ağıl dışında gezinti alanı ayrılmış ise;
 - Erişkin koyun ve koç başına en az 2 m² alan ayrılmalıdır.
 - Erkek ve dişi toklu (6-12 ay) bölmesi için beher toklu için en az 1,4 m² alan ayrılmalıdır.
 - 0-6 aylık kuzular için beher kuzu başına en az 0,7 m² alan ayrılmalıdır.

5. İşletmede her 10 anaç koyun başına en az 2,5 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.
6. Ağıl taban alanının en az 1/100'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
7. Ağıl taban alanının en az 1/25'i oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
8. İşletmedeki her 50 hayvan başına en az 2 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
9. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
10. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

D. Alt Sektör IV – Keçiye Özel Kriterler

Keçi Ağılı Projesinde Aranacak Kriterler

1. Erişkin keçi ve teke başına en az 2 m² alan ayrılmalıdır.
2. Erkek ve dişi (6-12 ay) bölmesi için beher keçi için en az 1,4 m² alan ayrılmalıdır.
3. 0-6 aylık oğlaklar için beher oğlak başına en az 0,7 m² alan ayrılmalıdır.
4. Ağıl dışında gezinti alanı zorunlu olmamakla birlikte, eğer ağıl dışında gezinti alanı ayrılmış ise;
 - Erişkin keçi ve teke başına en az 2 m² alan ayrılmalıdır.
 - Erkek ve dişi (6-12 ay) bölmesi için beher keçi için en az 1,4 m² alan ayrılmalıdır.
 - 0-6 aylık oğlaklar için beher oğlak başına en az 0,7 m² alan ayrılmalıdır.
5. İşletmede her 10 anaç keçi başına en az 2,5 m² alan düşecek şekilde doğum bölmesi planlanmalıdır.

6. Ağıl taban alanının en az 1/100'ü oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır.
7. Ağıl taban alanının en az 1/25'i oranında pencere alanı vs. planlanmalıdır.
8. İşletmedeki her 50 hayvan başına en az 2 m² alan düşecek şekilde revir planlanmalıdır.
9. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
10. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

E. Hayvansal Gübrenin Depolama ve Yönetimine İlişkin Uyulması Gereken Kriterler

- 1.a) İşletme et üretimi amaçlı sığır/manda/koyun/keçi yetiştiriciliği yürütüyorsa her bir hayvan başına aşağıda belirtilen haftalık gübre (sulu gübre (bulamaç) olarak) miktarına (m³) ve işletme kapasitesine göre kapalı dönem boyunca ve en az 6 aylık kapasitede hayvansal gübre deposuna sahip olmalıdır.*

Sığır, Manda, Koyun ve Keçi için Sulu Gübre (Bulamaç) Miktarları Tablosu

Hayvan türü	m ³ /hafta
Et mandası	0,33
Sığır>2 yaş	0,26
Sığır/Manda (18-24 aylık)	0,26
Sığır/Manda (12-18 aylık)	0,15
Sığır/Manda (6-12 aylık)	0,15
Sığır/Manda (0-6 aylık)	0,08
Keçi	0,02
Koyun	0,03
Kuzu/Oğlak	0,01

Veya

- 1.b) İşletme et üretimi amaçlı sığır/manda yetiştiriciliği yürütüyorsa her bir

hayvan başına aşağıda belirtilen haftalık gübre (sıvı ve katı gübreyi ayrı olarak) miktarına (m^3) ve işletme kapasitesine göre kapalı dönem boyunca ve en az 6 aylık gübreyi depolayacak gübre deposuna sahip olmalıdır.*

Depolama Kapasitesi Belirlemede Dikkate Alınacak Gübre Miktarları Tablosu

Hayvan türü	Katı oranı (m^3 /hafta)	Sıvı oranı (m^3 /hafta)
Et mandası	0.28	0.04
Sığır>2 yaş	0.23	0.02
Sığır/Manda (18-24 aylık)	0.23	0.02
Sığır/Manda (12-18 aylık)	0.13	0.01
Sığır/Manda (6-12 aylık)	0.13	0.01
Sığır/Manda (0-6 aylık)	0.07	0.01

- * Göçer özellikteki, yılın belli dönemlerini yaylak, kışlak ve meralarda geçiren küçükbaş hayvancılık işletmeleri; il müdürlükleri tarafından bölge koşullarına göre belirlenen yaylak, kışlak ve meralarda geçiren süre dikkate alınarak, işletmedeki ağıl kapasitesine uygun büyüklükte ve sızdırmaz gübre deposu yapmak zorundadır.
- * İşletmede üretilen gübrenin, seralarda ve tüm yıl ürün alınabilen bölgelerde kullanıldığını belgeleyen hayvancılık işletmeleri, gübrenin işletmede kaldığı süre dikkate alınmak koşuluyla en az 2 aylık kapasiteli depo yapmak zorundadır.
- * Hayvancılık işletmelerinin Bakanlık onaylı biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip herhangi bir tesis ile anlaşmasını noter onaylı ibraz etmesi gerekmektedir. Anlaşma yapılan miktar dışında kalan kısım için kapalı dönem boyunca gübreyi depolayacak kapasitede gübre deposu yapmak zorundadır.
- * İşletmede üretilen gübrenin tamamının biyogaz tesisine verildiği durumlarda ise, işletme kapasitesine uygun olarak en az 1 aylık kapasiteli depo yapmak zorundadır.
- * Hayvancılık işletmesinin kendine ait bir biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip tesisinin olduğu durumlarda;
 - a) Biyogaz tesisinden çıkan fermente ürünün kapasitesine uygun olarak, gübreyi kapalı dönem boyunca depolayacak büyüklükte gübre deposu yapmak zorundadır.
 - b) Biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip tesisten çıkan ürünün ticareti yapılıyorsa, paketlenmiş ürünün dışında kalan miktarına uygun olarak, gübreyi kapalı dönem boyunca depolayacak büyüklükte gübre deposu yapmak zorundadır.

Toplam Depo Kapasitesi (m^3) hesaplanırken aşağıdaki kriterler de dikkate alınarak, toplam gübre hacmine eklenmelidir.

- Depo alanı (m^2)^{***} x Hava Payı (Kapalı depolar için 0.2 m, açık depolar için 0.3 m)
- Kapalı dönem boyunca depo alanına düşecek toplam yağış miktarı (m^3)^{*}
- Kapalı dönem boyunca tahmini işletme yıkama suyu miktarı (m^3)^{**} (toplam gübre hacmi x 0,01)

* Sadece üstü açık depo hacmi hesabında dikkate alınacaktır.

** Sadece sıvı gübre ve bulamaç depo hacmi hesabında dikkate alınacaktır.

*** Depolama alanı; toplam gübre hacminin belirlenecek yükseklikte/derinlikte depolanması için gerekli zemin alanıdır.

2. Gübre deposunda sızdırmaz özellikte olmalıdır.

3. İşletmelerde barınak ile gübre depoları arasında, yer altı sularına sızıntıları engellemek için sızdırmaz özelliğe sahip aktarma sistemleri olmalıdır.

4. Tarımsal işletmeden çıkan atık su, yalnızca atık su toplama amacıyla ayrılan tank, konteynir veya atık toplamaya uygun tesislerde toplanmalıdır.

5. Hayvancılık işletmelerinde hayvanların gezinti alanlarında zemin sızdırmaz özellikte olmalıdır.

6. Katı hayvan gübresine ait depoların kapasitesi hesaplanırken yıllık yağış miktarı dikkate alınmalıdır. Alınmadı ise gübrenin üzerine yağmur yağmasını engelleyecek şekilde çatı veya polietilen örtü yapılmalıdır.

7. Silaj depoları ve silaj depolarından çıkan silaj sızıntıları için toplama sistemleri sızdırmaz nitelikte ve silaj depoları zemini tahliye için eğimli olmalıdır.

8. İşlete içinde gübre deposu ve diğer üniteler arasındaki mesafeler aşağıdaki tabloda verilen mesafelere göre planlanmalıdır. (Mevcut işletmeler için tebliğde belirtilen süre içinde sağlanmalıdır)

Çiftlikte Gübre Depoları ve Diğer Üniteler Arasındaki Mesafeler Tablosu

	MESAFELER	
	Üstü açık gübre deposu	Üstü kapalı gübre deposu
Ev	20 m	10 m
Komşu evi	30 m	20 m
Üretim- işleme tesisi	50 m	20 m
Tohum- yem deposu	10 m	5 m
Kuyu	15 m	15 m
Su kaynakları	50 m	50 m

➤ Yem hacmi hesaplanırken; kesif yemin beher tonu için $1,5 \text{ m}^3$, silajın beher tonu için $1,5 \text{ m}^3$ ve otsu kaba yemlerin (yonca, sap, saman vb.) balyalı halde birim hacim ağırlığı $7 \text{ m}^3/\text{ton}$, açık halde $14 \text{ m}^3/\text{ton}$ olarak hesaplanacaktır.

Örneğin kuru ot deposuna kuru ot balya şeklinde depolanırsa, hacim hesabı $7\text{m}^3/\text{ton}$ olarak hesaplanırken Yem Karma ve Dağıtma Römorkuna dağıtılmış halde konulur. Bu durumda aynı otun hacim hesabı $14\text{m}^3/\text{ton}$ şeklinde olacaktır. Hesap edilecek hacim, başvuru sahibinin beyan ettiği yıllık yem (kesif, kaba yem, silaj) ihtiyacına göre hesaplanacaktır.

ZORUNLU MAKİNE-EKİPMANLAR**Sektör 101-2: Kırmızı Et****A. Üretimde Bulunması Teknik Olarak Zorunlu Makine Ekipman**

1. Hayvanlar içme suyu ihtiyacını karşılayacak miktarda sulama ekipmanı (suluk vb.)

B. Gübre Depolama ve Yönetimine Uygun Makine Ekipman (Sığır ve Manda için)

1. Gübre Sıyırıcısı
2. Gübre Karıştırıcısı
3. Gübre Pompası

C. Yenilenebilir Enerji Sistemleri İçeriyorsa Zorunlu Makine Ekipman

1. İzleme Sistemleri

Sektör 101-3: BROYLER

İNŞAAT İŞLERİ İÇİN KRİTERLER

A. Broylar Kümesi Projesinde Aranacak Kriterler

1. Broylar için, metre karedeki kümes hayvanı sayısı minimum 13- maksimum 17 olacak şekilde hesaplanmalıdır.
2. Kümes taban alanının $1/25$ 'i oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır. (Otomatik havalandırma sistemi olan kümeslerde bu kriter aranmaz.)
3. Kümes taban alanının en az $1/20$ 'si oranında hava giriş boşluğu, pencere alanı vs. bırakılmalıdır. (Otomatik havalandırma ve aydınlatma sistemi olan kümeslerde bu kriter aranmaz.)
4. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır
5. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.
6. Hasta veya yaralı hayvanlar için izole edilmiş bir yer planlanmalıdır. (Kümes içerisinde, kapasiteyi etkilemeyecek ve kümes taban alanının $1/20$ 'sini aşmayacak şekilde bir alan olmalıdır.)
7. Kümes giriş bölümü en fazla 1 aks uzunluğunda olmalı ve kümes eninden fazla olmamalıdır.
8. Kümesten çıkan ölü hayvanlar için imha çukuru yapımı planlanmalıdır. (20.000-25.000 adet/ kümes kapasitesi için 3 m eninde, 3 m yüksekliğinde ve 3 uzunluğunda (3m*3m*3m) ölü imha çukuru yeterlidir. (Eğer yakma fırını varsa veya alımı planlanmış ise bu kriter aranmaz.)

B. Hindi Kümesi Projesinde Aranacak Kriterler

1. Hindi için, metre karedeki kümes hayvanı sayısı minimum 3 - maksimum 4 olacak şekilde hesaplanmalıdır.

2. KÜMES taban alanının $1/25$ 'i oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır. (Otomatik havalandırma sistemi olan kümeslerde bu kriter aranmaz.)
3. KÜMES taban alanının en az $1/20$ 'si oranında hava giriş boşluğu, pencere alanı vs. bırakılmalıdır. (Otomatik havalandırma ve aydınlatma sistemi olan kümeslerde bu kriter aranmaz.)
4. Hasta veya yaralı hayvanlar için izole edilmiş bir yer planlanmalıdır. (Kümes içerisinde, kapasiteyi etkilemeyecek ve kümes taban alanının $1/20$ 'sini aşmayacak şekilde bir alan olmalıdır.)
5. KÜMES giriş bölümü en fazla 1 aks uzunluğunda olmalı ve kümes eninden fazla olmamalıdır.
6. KÜMESTEN çıkan ölü hayvanlar için imha çukuru yapımı planlanmalıdır (4.000-5.000 adet/kümes kapasitesi için 3 m eninde, 3 m yüksekliğinde ve 3m uzunluğunda ($3m \times 3m \times 3m$) ölü imha çukuru yeterlidir.) (Eğer yakma fırını varsa veya alımı planlanmış ise bu kriter aranmaz.)
7. KÜMESİN aydınlatılması ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
8. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

C. Kaz Kümesi Projesinde Aranacak Kriterler

1. Kaz için, kapalı alandaki metre karedeki kümes hayvanı sayısı minimum 2 - maksimum 3 olacak şekilde hesaplanmalıdır.
2. Her bir kaz için kümes alanı dışında $2m^2$ gezinti alanı hesaplanmalıdır
3. KÜMES taban alanının $1/25$ 'i oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır. (Otomatik havalandırma sistemi olan kümeslerde bu kriter aranmaz.)

4. Kümes taban alanının en az 1/20'si oranında hava giriş boşluğu, pencere alanı vs. bırakılmalıdır. (Otomatik havalandırma ve aydınlatma sistemi olan kümeslerde bu kriter aranmaz.)
5. Hasta veya yaralı hayvanlar için izole edilmiş bir yer planlanmalıdır. (Kümes içerisinde, kapasiteyi etkilemeyecek ve kümes taban alanının 1/20'sini aşmayacak şekilde bir alan olmalıdır.)
6. Kümes giriş bölümü en fazla 1 aks uzunluğunda olmalı ve kümes eninden fazla olmamalıdır.
7. Kümesten çıkan  l  hayvanlar için imha çukuru yapımı planlanmalıdır. (350-3.000 adet/kümes kapasitesi için 3 m eninde, 3 m y ksekliliğinde ve 3 m uzunluğunda (3m*3m*3m)  l  imha çukuru yeterlidir.) (Eğer yakma fırını varsa veya alımı planlanmış ise bu kriter aranmaz.)
8. K mesin aydınlatılması ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
9. Hayvanların içme suyu ihtiyaının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

D. Kaz Kümesi Projesinde Aranacak Kriterler

1. İşletme hindi yetiştiriciliği/kaz yetiştiriciliği faaliyeti yürütüyorsa 1000 adet kümes hayvanı için 0,28 m³/hafta (%30 Kuru Madde), kapalı dönem boyunca ve en az 6 aylık kapasitede hayvansal gübre deposuna sahip olmalıdır.*

Veya

İşletme broyler yetiştiriciliği faaliyeti yürütüyorsa 1000 adet kümes hayvanı için 0,28 m³/hafta (%30 Kuru Madde), kapalı dönem boyunca ve 3 dönem (135 Günlük) gübreyi depolayacak gübre deposuna sahip olmalıdır.*

* İşletmede üretilen gübrenin, seralarda ve tüm yıl ürün alınabilen bölgelerde kullanıldığını belgeleyen hayvancılık işletmeleri, gübrenin işletmede kaldığı süre dikkate alınmak koşuluyla en az 2 aylık kapasiteli depo yapmak zorundadır.

- * *Hayvancılık işletmelerinin Bakanlık onaylı biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip herhangi bir tesis ile anlaşmasını noter onaylı ibraz etmesi gerekmektedir. Anlaşma yapılan miktar dışında kalan kısım için kapalı dönem boyunca gübreyi depolayacak kapasitede gübre deposu yapmak zorundadır.*
- * *İşletmede üretilen gübrenin tamamının biyogaz tesisine verildiği durumlarda ise, işletme kapasitesine uygun olarak en az 1 aylık kapasiteli depo yapmak zorundadır.*
- * *Hayvancılık işletmesinin kendine ait bir biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip tesisinin olduğu durumlarda;*

a) *Biyogaz tesisinden çıkan fermente ürünün kapasitesine uygun olarak, gübreyi kapalı dönem boyunca depolayacak büyüklükte gübre deposu yapmak zorundadır.*

b) *Biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip tesisten çıkan ürünün ticareti yapılıyorsa, paketlenmiş ürünün dışında kalan miktarına uygun olarak, gübreyi kapalı dönem boyunca depolayacak büyüklükte gübre deposu yapmak zorundadır.*

Toplam Depo Kapasitesi (m³) hesaplanırken aşağıdaki kriterler de dikkate alınarak, toplam gübre hacmine eklenmelidir.

- *Depo alanı (m²)*** x Hava Payı (Kapalı depolar için 0.2m, açık depolar için 0.3m)*
- *Kapalı dönem boyunca depo alanına düşecek toplam yağış miktarı (m³)**
- *Kapalı dönem boyunca tahmini işletme yıkama suyu miktarı (m³)** (toplam gübre hacmi x 0,01)*

* *Sadece üstü açık depo hacmi hesabında dikkate alınacaktır.*

** *Sadece sıvı gübre ve bulamaç depo hacmi hesabında dikkate alınacaktır.*

*** *Depolama alanı; toplam gübre hacminin belirlenecek yükseklikte/derinlikte depolanması için gerekli zemin alanıdır.*

2. Gübre deposunda sızdırmazlık şartı sağlanmalıdır.

3. Tarımsal işletmeden çıkan atık su, yalnızca atık su toplama amacıyla ayrılan tank, konteynır veya atık toplamaya uygun tesislerde toplanmalıdır.

4. Katı hayvan gübresine ait depolarının kapasitesi hesaplanırken yıllık yağış miktarı dikkate alınmalıdır. Alınmadı ise gübrenin üzerine yağmur yağmasını engelleyecek şekilde çatı veya polietilen örtü vb. yapılmalıdır.

5. İşletme içinde gübre deposu ve diğer üniteler arasındaki mesafeler aşağıdaki tabloda verilen mesafelere göre planlanmalıdır. (Mevcut işletmeler için tebliğde belirtilen süre içinde sağlanmalıdır)

Çiftlikte Gübre Depoları ve Diğer Üniteler Arasındaki Mesafeler Tablosu

	MESAFELER	
	Üstü açık gübre deposu	Üstü kapalı gübre deposu
Ev	20 m	10 m
Komşu evi	30 m	20 m
Üretim - işleme tesisi	50 m	20 m
Tohum- yem deposu	10 m	5 m
Kuyu	15 m	15 m
Su kaynakları	50 m	50m

ZORUNLU MAKİNE-EKİPMANLAR

Sektör 101-3: Kanatlı Eti

A. Kanatlı Et İşletmeleri

1. Yem eğer çuvallar halinde depolanıyorsa yem çuvallarının altında ızgaralar bulunmalıdır. (Silo ile otomatik yemlemelerde bu zorunluluk aranmaz)
2. Yemleme Sistem
3. Sulama Sistemi
4. Soğutma Sistemi
5. Aydınlatma Sistemi
6. Kümes Kontrol Panosu
7. Havalandırma Sistemi
8. Kümes Isıtma sistemi (Üfleli soba/radyan soba/kalorifer vs.)
9. Yakma Fırını (İmha çukuru yapımı planlanmamışsa)
10. Jeneratör

B. Yenilenebilir Enerji Sistemleri İçeriyorsa Zorunlu Makine Ekipman

1. İzleme Sistemleri

Sektör 101-4:YUMURTA TAVUKÇULUĞU

İNŞAAT İŞLERİ İÇİN KRİTERLER

A. Yumurtacı Tavuk Kümesleri için Kriterler

Alternatif Sistem Yetiştiriciliği için Uygulanabilir Kriterler (Tüm Kafessiz Sistemlerdir)

Bu bölümde bahsi geçen tüm üretim sistemleri en az aşağıda verilen koşulları sağlayacak şekilde tasarlanır.

- 1.a Altlıklı alan her tavuk için en az 250 cm^2 'dir ve zemin yüzeyinin en az üçte biri altlıklıdır.
- 1.b Her tavuk için en az 10 cm ayrılması şartıyla ya doğrusal bir yemlik ya da her tavuk için asgari 4 cm ayrılması şartıyla dairesel yemlik bulundurulur.
- 1.c Her tavuk için en az 2,5 cm ayrılması şartıyla ya doğrusal suluk ya da her tavuk için asgari 1 cm ayrılması şartıyla dairesel suluklar, buna ilaveten, damlama aletlerinin ya da su kaplarının kullanılması durumunda, her 10 tavuk için en az bir damlama aleti ya da su kabı ayrılır. Her tavuğun erişimi kapsamında en az iki su kabı ya da damlama aletinin olması gerekir.
- 1.d Her yedi tavuk için en az bir folluk temin edilir. Grup folluklarının kullanılması durumunda azami 120 tavuk için en az 1 m^2 folluk alanı ayrılır.
- 1.e Her tavuk için en az 15 cm keskin kenarı olmayan yeterli sayıda tünek ayrılır. Tünekler altlığın üzerine yerleştirilmez ve tünekler arasındaki yatay mesafe en az 30 cm ve tünek ile duvar arasındaki yatay mesafe de en az 20 cm'dir.

2. Tesisin zemini her ayağın pençelerinin öne bakan bölümlerini destekleyecek şekilde inşa edilir.

3. Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında ortaya konulan hükümlere ilaveten,

3.a Farklı seviyeler arasında yumurtacı tavukların **serbestçe hareket edebildiği** büyütmeye sistemlerinin kullanıldığı durumlarda;

- Dört kattan daha fazla kat olamaz.
- Katlar arasındaki baş üstü boşluğu en az 45 cm olur.
- Sulama ve yemleme tertibatı tüm tavukların erişiminin olabileceği bir şekilde dağıtılır.
- Katlar, aşağıdaki katlara damlaların düşmesini engelleyecek bir şekilde düzenlenir.

3.b Yumurtacı tavukların **açık dolaşıma erişiminin** olması durumunda;

- Dış alana doğrudan geçiş veren birkaç adet çıkış deliği olur. Bu deliklerin boyutları en az 35 cm yükseklikte ve 40 cm genişliğindedir ve binanın tüm uzunluğu boyunca yerleştirilir. Her halükarda, 1.000 tavuktan oluşan bir grup için 200 cm büyüklüğünde toplam çıkış sağlanır.
- Açık dolaşım alanları her m²'ye düşen tavuk sayısına uygun bir büyüklükte ve herhangi bir ciddi toprak kontaminasyonunu engellemek üzere uygun bir zemin yapısında olur. Sert hava koşullarından ve yırtıcı hayvanlardan korunması ve tavukların her zaman suya erişimi sağlanır.

4. Her m² kullanılabilir alan için sürü yoğunluğu dokuz tavuğu geçmez. Ancak, kullanılabilir alanın, kullanılabilir zemin yüzeyine eşit olması durumunda, bu Yönetmeliğin yayım tarihinden önce kurulmuş işletmeler için kullanılabilir her m² alan için besi yoğunluğu 31.12.2022 tarihine kadar on iki tavuk olabilir.

B. Zenginleştirilmiş Kafes Sistemleri İle İlgili Uygulanacak Hükümler

Bu bölümde bahsi geçen tüm kafesler en az aşağıda belirtilen koşulları karşılar;

1. Her tavuk için ayrılan kafes alanı en az 750 cm² olur. Bu kafes alanının 600 cm²'si kullanılabilir alan ve bu kullanım alanının dışında kalan

alanlar ise; en az 20 cm yüksekliğinde olur. Ancak, hiçbir kafesin toplam alanı 2000 cm²'den az olamaz.

2. Yumurtacı tavuklara; bir folluk, gagalama ve eşelenmenin mümkün olduğu altlık ve her tavuk için en az 15 cm uzunluğunda uygun tünekler, temin edilir.
3. Kısıtlama olmadan kullanabilecekleri bir yemlik temin edilir. Yemliğin uzunluğu en az kafesteki tavuk sayısı çarpı (X) 12 cm olması gerekir.
4. Her kafeste grup büyüklüğüne uygun bir içme suyu sistemi olur. Damlama aleti ya da su kapları kullanıldığında, her tavuğun erişebileceği en az iki damlama aleti ya da en az iki su kabı temin edilir.
5. Tavukların kontrolü ile kafeslere doldurulması ve boşaltılması işlemlerini kolaylaştırmak için, kafes katları arasında en az 90 cm genişliğinde koridorlar olur ve kafeslerin tabanı ile bina zemini arasında en az 35 cm genişliğinde bir boşluk bırakılır.
6. Kafeslere, uygun tırnak aşındırıcı araçlar yerleştirilir.
7. Kafesler tavukların kaçmasını önleyecek şekilde tasarlanır.
8. İki ya da daha fazla katlı kafeslerden oluşan yerleşimlerde, tüm kafeslerin zorluk çekilmeden kontrol edilmesine ve tavukların çıkartılmasının kolaylaştırılmasına imkan tanıyan önlemler alınır veya buna uygun araçlarla donatılır.
9. Kafes kapakları yetişkin bir tavuğun gereksiz yere acı çekmesine ya da yaralanmasına neden olmayacak şekilde çıkarılmasına imkan verecek boyutlarda ve tasarımda yapılır.

C. Genel Hükümler

1. Kümes taban alanının 1/25'i oranında havalandırma bacası, boşluğu vs. planlanmalıdır. (Otomatik havalandırma sistemi olan kümeslerde bu kriter aranmaz)

2. Kümes taban alanının en az 1/20'si oranında hava giriş boşluğu, pencere alanı vs. bırakılmalıdır. (Otomatik havalandırma ve aydınlatma sistemi olan kümeslerde bu kriter aranmaz)
3. Kümes giriş bölümü en fazla 1 aks uzunluğunda ve kümes eninden fazla olamaz.
4. Kümesten çıkan ölü hayvanlar için imha çukuru yapımı planlanmalıdır. [20.000-25.000 adet/ kümes kapasitesi için 3 m eninde, 3 m yüksekliğinde ve 3 uzunluğunda (3m*3m*3m) ölü imha çukuru yeterlidir. (Eğer yakma fırını varsa veya alımı planlanmış ise bu kriter aranmaz.)]
5. Aydınlatma ve diğer gerekli işler için elektrik tesisat projesi sunulmalıdır.
6. Hayvanların içme suyu ihtiyacının karşılanması ve çalışanların temizlik ihtiyaçları için sıhhi tesisat projesi sunulmalıdır.

TANIMLAR

Folluk: Zemini ağ şeklinde telden yapılmamış, tek veya bir grup tavuğun yumurtlaması için hazırlanmış ayrı bir alan veya bölmeleri,

Altlık: Tavukların etolojik ihtiyaçlarını gidermelerine imkan veren ufalanabilir uygun bir materyali,

Kullanılabilir alan: En az 30 cm genişliğinde ve baş üstü boşluk alanı en az 45 cm olan ve zemin eğimi %14'ü geçmeyen alanı (Folluk alanları kullanılabilir alanlar olarak değerlendirilemezler.)

D. Hayvansal Gübrenin Depolama ve Yönetimine İlişkin Uyulması Gereken Kriterler

1. İşletme yumurta tavukçuluğu faaliyeti yürütüyorsa 1000 adet kümes hayvanı için 0,81 m³/hafta (%30 Kuru Madde), kapalı dönem boyunca ve en az 6 aylık kapasitede hayvansal gübre deposuna sahip olmalıdır.*

- * İşletmede üretilen gübrenin, seralarda ve tüm yıl ürün alınabilen bölgelerde kullanıldığını belgeleyen hayvancılık işletmeleri, gübrenin işletmede kaldığı süre dikkate alınmak koşuluyla en az 2 aylık kapasiteli depo yapmak zorundadır.
- * Hayvancılık işletmelerinin Bakanlık onaylı biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip herhangi bir tesis ile anlaşmasını noter onaylı ibraz etmesi gerekmektedir. Anlaşma yapılan miktar dışında kalan kısım için kapalı dönem boyunca gübreyi depolayacak kapasitede gübre deposu yapmak zorundadır.
- * İşletmede üretilen gübrenin tamamının biyogaz tesisine verildiği durumlarda ise, işletme kapasitesine uygun olarak en az 1 aylık kapasiteli depo yapmak zorundadır.
- * Hayvancılık işletmesinin kendine ait bir biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip tesisinin olduğu durumlarda;
 - a) Biyogaz tesisinden çıkan fermente ürünün kapasitesine uygun olarak, gübreyi kapalı dönem boyunca depolayacak büyüklükte gübre deposu yapmak zorundadır.
 - b) Biyogaz-kompost ya da gübre işleme teknolojisine sahip tesisten çıkan ürünün ticareti yapılıyorsa, paketlenmiş ürünün dışında kalan miktarına uygun olarak, gübreyi kapalı dönem boyunca depolayacak büyüklükte gübre deposu yapmak zorundadır.

Toplam Depo Kapasitesi (m³) hesaplanırken aşağıdaki kriterler de dikkate alınarak, toplam gübre hacmine eklenmelidir.

- Depo alanı (m²)*** x Hava Payı (Kapalı depolar için 0.2m, açık depolar için 0.3m)
- Kapalı dönem boyunca depo alanına düşecek toplam yağış miktarı (m³)*
- Kapalı dönem boyunca tahmini işletme yıkama suyu miktarı (m³** (toplam gübre hacmi x 0,01)

* Sadece üstü açık depo hacmi hesabında dikkate alınacaktır.

** Sadece sıvı gübre ve bulamaç depo hacmi hesabında dikkate alınacaktır.

*** Depolama alanı; toplam gübre hacminin belirlenecek yükseklikte/derinlikte depolanması için gerekli zemin alanıdır.

2. Gübre deposunda sızdırmazlık şartı sağlanmalıdır.

3. Tarımsal işletmeden çıkan atık su, yalnızca atık su toplama amacıyla ayrılan tank, konteynir veya atık toplamaya uygun tesislerde toplanmalıdır.

4. Katı hayvan gübresine ait depolarının kapasitesi hesaplanırken yıllık yağış miktarı dikkate alınmalıdır. Alınmadı ise gübrenin üzerine yağmur yağmasını engelleyecek şekilde çatı veya polietilen örtü vb. yapılmalıdır.
5. İşletme içinde gübre deposu ve diğer üniteler arasındaki mesafeler aşağıdaki tabloda verilen mesafelere göre planlanmalıdır. (Mevcut işletmeler için tebliğde belirtilen süre içinde sağlanmalıdır.)

Çiftlikte Gübre Depoları ve Diğer Üniteler Arasındaki Mesafeler Tablosu

	MESAFELER	
	Üstü açık gübre deposu	Üstü kapalı gübre deposu
Ev	20 m	10 m
Komşu evi	30 m	20 m
Üretim- işleme tesisi	50 m	20 m
Tohum- yem deposu	10 m	5 m
Kuyu	15 m	15 m
Su kaynakları	50 m	50m

ZORUNLU MAKİNE-EKİPMANLAR

Sektör 101-4: Yumurta Tavukçuluğu

A. Yumurta Tavukçuluğu İşletmeleri

1. Yem eğer çuvallar halinde depolanıyorsa yem çuvallarının altında izgaralar bulunmalıdır. (Silo ile otomatik yemlemelerde bu zorunluluk aranmaz)
2. Kafes Sistemi Üretim Yapılıyorsa Zenginleştirilmiş Kafes
3. Yemleme Sistemi
4. Sulama Sistemi
5. Soğutma Sistemi
6. Aydınlatma Sistemi
7. Kümes Kontrol Panosu
8. Havalandırma Sistemi

9. Yakma Fırını (İmha çukuru yapımı planlanmamışsa)

10. Jeneratör

B. Yenilenebilir Enerji Sistemleri İçeriyorsa Zorunlu Makine Ekipman

1. İzleme Sistemleri

TKDK

Turan Güneş Bulvarı No: 68 Çankaya, Ankara
444 8 535
www.tkd.gov.tr

*Tüm hakları Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumuna aittir. İzinsiz çoğaltılamaz, Parayla satılamaz.
Avrupa Komisyonu bu yayın içeriğinden sorumlu değildir.*

Bu kitapçıkta yer alan bilgilerin güncel haline www.tkd.gov.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi için; İl Koordinatörlüklerimiz ile yüz yüze görüşebilir; 444 85 35 No.lu Yardım Masası Telefon Hattı'nı arayabilirsiniz.